

gen“ paa fast Ejendom. Det var i alt væsentligt den Skat, der var Forbilledet for vor Ejendomsskyld, altsaa navnlig for den nuværende Skattereform, ikke saa meget for den Reedtz-Thottske — om end det var den samme Tanke, der fik Udslag der. I Østrig regulerede man Grundskatten i 1896 med en ret betydelig Reduktion. Ja, selv i England har man i 1896 taget fat paa den gamle „land-tax“ og formindsket den til omtrent det halve. Jeg nævner disse Kendsgerninger bl. a. ogsaa for at illustrere, hvor urimeligt det er, naar man har villet opstille dette Forslag som en ganske særlig fordømmelig og vovet Skattereform, som en Plyndring, fordi man har rørt ved de gamle direkte Skatter, endog ved Gammelskatten. Hvor mange Gange have vi ikke læst denne Sætning: Disse Skatter, som af alle Nationaløkonomer erkendes for at være blevne uafløselige Grundbyrder og ikke længere Skatter. Der er intet falskere end dette. Det er for det første falsk, at det er almindeligt anerkendt omkring i Verden, at det er saadan, og at det, som vi have gjort, skulde være noget ekstraordinært. Thi det er netop det samme, man har gjort i Sverige og — det vil jeg særlig pege paa, fordi det her drejer sig om den liberale Økonomis egentlige klassiske Land — i England hvor man, som sagt, i 1896 har reguleret den gamle „land-tax“, som langt mere end vor Gammelskat havde Karakteren af en uafløselig Grundbyrde allerede — hvad der ogsaa ganske særlig blev fremhævet i England. Saa langt tilbage som i 1798 vedtog man en Lov, hvorefter denne Skat skulde kunne afløses med sit kapitaliserede Beløb og faktisk blev det, for omtrent Halvdelen Vedkommende, medens vi altid have opført Gammelskatten blandt vore direkte Skatter. Selve denne Skat rørte man ved der og reducerede den ganske betydeligt. Her ligger i Praksis en fuldstændig Opgivelse af den gamle Teori, som for øvrigt ogsaa for en stor Del teoretisk er opgivet — det er ikke Tid og Sted her at komme ind paa en Udvikling heraf — saa at der er stor Strid ogsaa inden for Nationaløkonomernes Kredes om disse gamle Skatters Karakter som Grundbyrde eller Skatter. Jeg skal for Danmarks Vedkommende som Eksempel nævne Professor Falbe Hansen, der udførligt har drøftet dette Spørgsmaal. Han, som er en af vore første Autoriteter paa dette Omraade, har erklæret som sin Overbevisning, at Gammelskatten i hvert Fald for største Delen neppe er

en saadan Grundbyrde, men har bevaret Karakteren af Skat, og Begrundelsen lægger han deri, at der den Gang, den blev indført, og ogsaa senere har været modstaaende Skatter paa anden fast Ejendom. Derfor har den ikke kunnet gaa over til at blive en saadan fast Skattebyrde eller i alt Fald kun for en ringe Dels Vedkommende. Men denne teoretiske Udvikling skal jeg ikke her komme nærmere ind paa. Det, som har baaret disse Skatte love frem, er mest af alt Landbrugets Trang til Lettelser, den iøjnefaldende Ubillighed i Beskatningen af fast Ejendom i Modsætning til Beskatning af Indtægterne af Kapital og personlig Virksomhed, endelig ogsaa Kommunernes Trang til Lettelse og en almindelig europæisk Strømning, som maaske har været mindre kendt og mindre direkte følt her hjemme, men dog sikkert ogsaa har haft sin bærende Kraft for denne Reform.

Naar jeg ser paa Reformens Vandring gennem Rigsdagen, maa jeg sige, at jeg kan ikke være ublandet glad ved den. Jeg maa indrømme, selv om jeg i det hele og store betragter disse Skatte love som et overordentligt stort og betydningsfuldt Fremskridt, at de ikke i alle Maader have vundet ved denne lange Vandring. Naar jeg skulde betegne, paa hvilke Punkter der er lidt Tab, og hvor de ere forringede, vil jeg allerførst nævne med stor Beklagelse, som jeg har gjort saa ofte fra denne Plads: Opgivelsen af Forbindelsen med Toldloven. Det er og bliver Hovedforringelsen af Reformen, som den forelaa under Reedtz-Thott, og jeg erkender, at alle de Forbedringer, som siden ere komne i selve Udformningen af de direkte Skatter, opveje i mine Øjne ikke det betydelige Tab, som er lidt derved, at det nu er blevet en ensidig Skattereform, som kun hjælper den mere besiddende Del af Samfundet, og ikke en almindelig Skattereform, som særlig hjælper der, hvor Trangen til Hjælp er størst. Det skæbnesvangre Moment i disse Skatteloves Historie var Vedtagelsen af den bekendte Brændevinsdagsorden. Og om jeg end vil kunne forstaa, at de, som gennemførte denne Brændevinsdagsorden, der overhuggede Baandet — faktisk om ikke formelt — mellem den direkte og den indirekte Beskatningsreform, nu vise hen til de gode taktiske Resultater, det har givet i storpolitisk Henseende — og jeg skal heller ikke fra mit Standpunkt undervurdere Betydningen deraf —, maa jeg dog sige, at endnu er ikke alle Dages Ende. Intet er for mig